

Dagthema: 'Tekenen van hartstocht'

Overweging 4 maart – Marc van de Giessen

Lector: Natalie Coenradi

*"... Daar stond ik dan bij de tempelmuur.
De plek waar Jezus en alle profeten gelopen hebben
- miljoenen mensen hebben hier gebeden.
Met de ervaringen van de Palestijnse studenten in mijn achterhoofd,
stokte mijn gebed.
Ik snapte ineens waarom Jezus zo nijdig was.
We maken er een potje van. Al eeuwen lang ..."*

Eerste lezing uit Jeremia 7:4-11

Tweede lezing uit psalm 69:2-4, 8-11

Derde lezing volgens Johannes 2:13-22

Openingsgebed

Roepende, wenkende God,
Jij bent het die ons hier verzameld hebt.
Jij bent het
die in ons midden aan het woord wil komen.
Stem ons dan af op jou,
hier, in dit uur. Amen.

Welkom

Anneke Meiners / Mariëtte Harinck

Dit huis is een huis waar de deur openstaat,
waar zoekers en zieners,
genood of gekomen,
hun harten verwarmen,
van toekomst gaan dromen,
waarin wat hen drijft
tot herkenning gaat komen,
de vonk van de Geest
in hun binnenste slaat.

Dit huis is een huis
waar gemeenschap bestaat,
waar zangers en zeggars
bijezen zijn gekomen
om uiting te geven aan waar zij van dromen,
waardoor een beweging ontstaat die gaat stromen,
die nooit meer, door niemand, zich inperken laat.

Welkom en inleiding

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij die een en eeuwig zijt

Gij die een en eeuwig zijt,
ver weg, onbeeldbaar God.
Maar in Uw woord dichtbij, doe ons verstaan.

Keer ons om naar U toe,
keer ons om naar elkaar (3x)

Eerste lezing uit Jeremia 7:4-11

“Vertrouw niet op die bedrieglijke leus: ‘Dit is de tempel van de Eeuwige! De tempel van de Eeuwige! De tempel van de Eeuwige!’

Als jullie je leven werkelijk beteren, als jullie elkaar rechtvaardig behandelen, vreemdelingen, wezen en weduwen niet onderdrukken, in dit land geen onschuldig bloed vergieten en niet achter andere goden aanlopen, jullie onheil tegemoet, dan mogen jullie hier blijven wonen, in dit land dat ik jullie voorouders gegeven heb. Zo is het altijd geweest, zo zal het dan altijd zijn.

Maar jullie vertrouwen op die bedrieglijke leus, en dat zal je niet baten. Jullie stelen, moorden, plegen overspel en meened, branden wierook voor Baäl en lopen achter andere goden aan, die jullie eerst niet kenden. En toch durven jullie, terwijl jullie al die gruweldaden plegen, voor mij te verschijnen in deze tempel, het huis waaraan mijn naam verbonden is, met de gedachte: Ons kan niets gebeuren! Denken jullie soms dat het huis dat mijn naam draagt een rovershol is? Ik zie wel degelijk wat jullie doen – spreekt de Eeuwige.”

Tweede lezing uit psalm 69:2-4, 8-11

Red mij, God, het water staat aan mijn lippen,
ik zink weg in bodemloos slijk
en vind geen grond voor mijn voeten,
ik ben in diep water geraakt,
de stroom sleurt mij mee.

Uitgeput ben ik van het roepen,
Mijn keel is schor geschreeuwd,
Mijn ogen zijn verzwakt
Van het uitzien naar mijn God.

...

Ik ben voor mijn broers een vreemde geworden
Een onbekende voor de zonen van mijn moeder.
De hartstocht voor uw huis heeft mij verteerd,
de smaadt van wie u smaadt, is op mij neergekomen.
Ik huilde tranen toen ik vastte,
Maar wat ik oogstte was hoon.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

I. Tempeltorens hoog oprijzend:
sterrenwachten, derde ogen.
Wirwarstad van blinde muren
bloemfonteinen, massagraven.

Allen leefden, eeuwenoud,
onwrikbaar zeker, allen stierven:
nieuwe kwamen en verdwenen,
niets van hen zou overblijven.

Blijft alleen het onafzienbaar
lotbeschikkend rad voor ogen,
schaterlachend,
oogverblindend zonnewiel,
de zonnevader.

Blijft alleen de moedermaalstroom
die ons naamloos meesleurt, allen,
kansloos aan elkaar geketend,
keten van voldongen feiten.

II. In die schoot werd ik ontvangen.
In die schittering geborgen,
daar geboren en getogen
daaruit ben ik uitgebroken.

Om te zien een glimlachverte,
om te gaan een weg van dagen
naar een plaats van nieuwgeboorte
en geen dag mijn leven zeker.

Tastend naar wie met mij gaande
(als een kind mij nagegeven,
als ontelbaar licht van sterren)
mij zal richten, mens op aarde.

Die mij riep uit mijn ellende,
die mij zaait om vrucht te dragen,
die mij roept om niet te vrezen:
mij geschiede naar zijn woord.

Derde lezing volgens Johannes (2,13-22)

Kort voor Pesach, het Joodse paasfeest, reisde Jezus naar Jeruzalem. Daar trof hij op het tempelplein de handelaars in runderen, schapen en duiven aan, en de geldwisselaars die daar altijd zaten. Hij maakte een zweep van touw en joeg ze allemaal de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond, gooide hun tafels omver en riep tegen de duivenverkopers: 'Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!'

Zijn leerlingen dachten aan wat er geschreven staat: 'De hartstocht voor uw huis zal mij verteren.' Maar de Joden vroegen: 'Met welk teken kunt u aantonen dat u dit mag doen?' Jezus antwoordde hun: 'Breek deze tempel maar eens af, en ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.' 'Zesenzeventig jaar heeft de bouw van deze tempel geduurd,' zeiden de Joden, 'en u wilt hem in drie dagen weer opbouwen?' Maar hij sprak natuurlijk over de tempel van zijn lichaam. Na zijn opstanding uit de dood herinnerden zijn leerlingen zich echter dat hij dit gezegd had, en zij geloofden de Schrift en alles wat Jezus gezegd had.

Overweging - teken van hartstocht

Waar God afwezig is

Half januari was ik een week in Palestina in het kader van het internationaal storytelling festival. Ik leerde een groep Palestijnse studenten kennen. Zij deelden hun ervaringen van onderdrukking, apartheid en rechteloosheid.

De studenten zouden de woorden van de psalmist kunnen spreken; Het water staat aan mijn lippen, ik zink weg in bodemloos slijk en vind geen grond voor mijn voeten. Het heilig land kent plekken waar God afwezig lijkt.

Hoe God aanwezig is

Toch in de context waar rechteloosheid, vernedering en wreedheid heerst- daar gebeurt het. Je weet van binnen dat het zo niet hoort te zijn. De contrast-ervaring maakt het verlangen wakker om er uit op te staan. De verontwaardiging die je voelt -is Gods aanwezigheid in ons. Ik hoorde; "Israël vuurt raketten af op woongebieden en noemt dat zelfverdediging, maar Palestijnse kinderen die met stenen gooien naar een tank zijn volgens Israël terrorist en worden jarenlang opgesloten". Aisha vertelde mij;" Mijn beste vriendin en ik kwamen op voor ons rechten en mijn vriendin werd in mijn bijzijn doodgeschoten. Ze was 18 jaar" Verschrikkelijke verhalen- die exemplarisch zijn voor een oorlogssituatie. Ik probeer waarachtig mens te zijn door mij naar vermogen in te leven. Ik geloof door het lijden van mensen in je op te nemen, dat je waarachtig bent en de ander zich gezien, gehoord, gekend weet. Overal waar het goede wordt gedaan, waar recht wordt gesproken, ruimte krijgt om te zijn wie je bent- daar is God.

Hoe geef ik als persoon rekenschap aan de Palestijnse studenten? Hier heb ik geen simpel antwoord op. Maar ik werd geholpen door de studenten zelf. Die waren ondanks hun verdriet, wanhoop, vernedering optimistisch. Aanstekelijk positief!

Mijn bijdrage aan de Palestijnse studenten is de droom van vrede een kans te geven. Dat je bergen kunt verzetten als je de moed niet verliest, en tegen de feiten in gelooft dat alles op zijn plek terecht zal komen.

Paradox

De profeet Jeremia laat God spreken; jullie durven voor mij te verschijnen in deze tempel met de gedachte: Ons kan niets gebeuren! Denken jullie soms dat het huis dat mijn naam draagt een rovershol is? Ik zie wel degelijk wat jullie doen!

Kortom; Er is een paradox; God is afwezig in de wereld maar laat zich kennen. In de innerlijke stem die ons handelen bevraagt. In het verlangen naar een betere wereld- dat is de stem van God. Hij weet wat ons bezighoudt. De vraag die ik vandaag stel, laat God zich kennen door hartstocht?

Jezus op het tempelplein

Jezus trof op het tempelplein de handelaars en geldwisselaars. Veehandelaars bemiddelden voor de offercultus en de geldwisselaars waren nodig omdat de tempel een eigen

geldeenheid had. Toch werd Jezus erg boos en joeg ze allemaal de tempel uit. 'Weg ermee! Jullie maken een rovershol van het huis van mijn Vader!

Op de liturgievergadering hebben we in ons bijbeltje zitten te bladeren. We kwamen de term rovershol, rovershuis en markt tegen. En met moeite vonden we hartstocht, ijver en passie in vertalingen. Voor ons was duidelijk dat de leerlingen in hun achterhoofd zowel Jeremia als de psalmist hoorden echoën bij de woorden van Jezus. De beste vertaling die we vonden was deze; mijn liefde voor uw tempel is groot, het doet mij pijn als mensen u beledigen. Was dat waarschijnlijk de reden waarom Jezus zo tekeer ging? Door politiek en handel te vermengen met eredienst?

Uit literatuur blijkt onder Jezus' tijdgenoten onvrede bestond over de levendige handel die het hart van het geloof aantastte. De tempel was het economisch, politiek en religieus centrum van het Jodendom.

Klaagmuur

Tot vandaag is de plek de meest heilige plaats voor de Joden. De tempel is er niet meer, het enige restant van de tempel is de westmuur, voor ons bekend als de Klaagmuur. s'Werelds meest heilige plek waar mensen bidden en gebedsbriefjes in de spleten van de muur achterlaten.

Daar stond ik dan bij de tempelmuur. De plek waar Jezus en alle profeten gelopen hebben - miljoenen mensen hebben hier gebeden. Met de ervaringen van de Palestijnse studenten in mijn achterhoofd, stakte mijn gebed. Ik snapte ineens waarom Jezus zo nijdig was. We maken er een potje van, al eeuwen lang.

Ik dacht aan de profetie van Jeremia; terwijl jullie al die gruweldaden plegen, verschijnen jullie in deze tempel, de plek waaraan mijn naam verbonden is. Ik zie wat jullie doen! En toch... blijft die God trouw aan de mensen.

Die boosheid, onmacht, dat verlangen naar een andere wereld waar recht, brood en liefde is voor ieder mens dat is toch hartstocht. En antwoordt mijn vraag. Hartstocht is een teken van Gods aanwezigheid in de wereld. In ons pijnlijke ongemak over de wereld manifesteert God zijn aanwezigheid. En tegelijkertijd is het Gods pijnlijke ongemak Zelf.

Aan ons de taak om ook als God te zijn. En te vertrouwen dat de mens alles in zich heeft om tot groei te komen. Om tot zegen te zijn. Laten we niet opgeven. Tegen de klippen in blijven geloven.

Laten we alle tekenen van Gods aanwezigheid omarmen en inzetten. Hartstochtelijk. Moge het zo zijn.

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in Jou, God,
bron van mijn bestaan.
Jij bent het
tot wie ik steeds weer spreek vanuit mijn binnenste,
die mij steeds nieuw maakt,
zacht om te stromen en krachtig om te staan
in het leven.

Ik geloof in Jezus Christus
die mensen groot maakt, nodig heeft,
die ja zegt tegen mensen in vertwijfeling en angst,
die laat zien dat genezing en bevrijding mogelijk zijn,
die uitnodigt om ons hart te openen en ons leven te delen.

Ik geloof in de Geest van God
die mijn diepste zelf levend houdt,
het verlangen al het levende te ontmoeten,
die me kracht geeft te inspireren
en gevoel voor wat stroomt en licht geeft.

Ik geloof in een gemeenschap
waarin mensen het leven toevertrouwen
aan zichzelf, aan elkaar en aan Jou, Onnoembare.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Lied - Tafelgebed

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij die de stomgeslagen mond verstaat
van alle stervelingen die wij zijn,
wij roepen u de naam toe van een mens,
Jezus, de zoon der mensen, uw geliefde.

Nooit sprak een mens als hij,
in hem verstonden wij uw bestaan,
de zin van ons bestaan.
Hij is uw woord geweest, hij heeft volbracht
alle gerechtigheid, een mens voor allen.

Om zijnentwil zie ons, dit uur bijeen.
Zie alle stervelingen van de wereld,
waar onze doden zijn, verkoold, verwaaid,
vragen wij U: hebt Gij hen nog gezien ?

Waarom genadeloos vernietigd worden
de armsten van de wereld, uw geliefden;
waarom wij die met weinigen bezitten
wat allen toebehoort, uw woord niet doen,

geen wereld maken die in vrede is,
een nieuwe orde van gerechtigheid -

pag. 6

Gij die ons hebt gezegd wat leven is:
te doen wat goed is, recht, elkaar bevrijden.

Gij die dit woord ons in gegeven hebt,
een bron van kracht en moed en zeker weten.
Gij die het licht in ons geschapen hebt:
dat niet de duisternis ons overmeestert.

Dat niet het laatste woord is aan de dood,
Gij die tot hier ons vasthoudt in het leven,
Gij die ons afgestemd hebt op uw stem,
Gij die ons hebt geschapen naar U toe,

Gij die ons zocht, nog voor wij om U riepen,
Gij die gezegd hebt dat Gij ons zult vinden,
wij roepen U de naam toe van uw mens,
Israël, deze aarde, uw geliefde.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Scheur de wolken uiteen en kom.
Hier, nu, wees onze God, wie anders?
Niemand anders heeft ons gezocht,
niemand anders heeft zo geroepen
als een verliefde: dit is mijn lichaam,
open mij, eet mij, hier is mijn hart,
drink mijn ziel, hier ben ik, hier ben ik.

Als een verlorene heb je geroepen
en ons hart draaide om, en hoorde.
Waar ben je nu?
Waar bleef je hartstocht?
Ben je niet meer die ene van toen?

Slotgedachte wat is heilig?

W. Penn

'Hoe weet je dat iets heilig is?' vroeg de meester terwijl hij zijn leerlingen aankeek. "Door een goddelijke openbaring?" gokte een leerling. De meester schudde zijn hoofd.

"Het zal wel weer de liefde zijn", probeerde een leerling. De meester glimlachte; 'Niet slecht. Maar er is nog een betere manier om te zien wat heilig is. De leerlingen probeerden; "zuiverheid van hart? Een rechtvaardige blik?"

'Woede!' antwoordde de meester, 'wanneer je woedend wordt over iets wat geschonden wordt, dan is dat Heilig'.

Onze Vader

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Onze Vader verborgen,
uw naam worde zichtbaar in ons.
Uw koninkrijk kome op aarde,
Uw wil geschiede.
Een wereld, met bomen tot in de hemel,
waar water, schoonheid en brood,
gerechtigheid is en genade

waar vrede niet hoeft bevochten,
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen,
waar kinderen helder en jong zijn,
dieren niet worden gepijnigd,
nooit één mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.

Doof de hel in ons hoofd,
leg uw woord op ons hart,
breek het ijzer met handen,
breek de macht van het kwaad.
Van U is de toekomst kome wat komt.

Activiteiten en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Uit staat en stand en wijsheid losgewoeld,
omgewaaid, ontwortelde plataan.
Toen heeft hij licht onder zijn schors gevoeld,
een vlaag van knoppen die op springen staan.

Uit jij en jou en woorden weggevlucht.
Ergens heengejaagd. Boomgrens voorbij.
Op adem komen in de dunne lucht,
je eigen hartslag horen. Vogelvrij.

Uit eigen aard en huid naar iemand toe,
onontkoombaar. En niet wonen meer,
tot ik Hem, Hij mij vinden zal. En hoe -
een zee van dromen gaat in mij tekeer.

Zegenbede

Droom de wereld open
zing tegen beter weten in.
Zing en droom van de mens
die je mag zijn in Zijn Naam.
Gezegend zij je hartstocht
om recht te doen en lief te hebben,
en zich verzet tegen onrecht.
Gezegend je hand
die uitreikt naar de ander
Gezegend zijn je woorden
Die de ander geluk wensen
Gezegend je voeten
Op weg naar de ander,
Op weg naar recht en vrede.

